УДК 711

**В. В. Товбич**
*доктор арх., професор, завідувач кафедри інформаційних технологій в архітектурі КНУБА*,
**Чжан Синь Му**
*аспірант КНУБА*

# ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДИНАМІЧНОГО ДЕМОЕКОЛОГІЧНОГО ПІДХОДУ В УМОВАХ ЄКСТРЕМАЛЬНИХ ПОКАЗНИКІВ КИТАЮ

Анотація: стаття присвячена обгрунтуванню теоретичних основ щодо особливостей
використання динамічно-демоекологічного підходу в умовах екстремальних (максимальних) показників Китаю.

Ключові слова: демоекологія, динамічне проектування, розселення

Актуальність теми роботи полягає у створенні підстав та можливостей щодо досягнення ефекту значного прискорення процесу використання демоекологічного підходу в умовах Китаю (на прикладі провинції Ан Хон) – з одночасною адаптацією до сучасних умов реальності та динамічно-адекватним відгуком на зовнішні динамічні зміни обставин, подій та явищ в оточуючому архітектурному середовищі Китаю – на основі реалізації загально-прикладної методології та архітектурно - демоекологічної специфіки проявлення теоретичних основ містобудування та ландшафтної архітектури.

Однією з найважливіших сучасних проблем Людства на сучасному етапі розвитку цивілізації – є гуманізація оточуючого архітектурного середовища, оптимально-раціональне та заощаджуючи-достатнє використання природних, матеріальних та людських ресурсів на тлі оптимізації та прискоренні динамічного процесу архітектурно-розпланувального формування та трансформації урбанізованого середовища.

Необхідність поглиблення наукових досліджень в цьому напрямку обумовлена цілою низкою передумов та проблем: починаючи від запиту суспільства та держави у вирішенні демоекологічної проблеми – і закінчуючи законодавчо-нормативним аспектом динамічного пристосування та адаптації до світових стандартів у галузі гуманізації узагальненого архітектурного середовища, що включає конструювання систем населених місць, планування й прогнозування режимів функціонування, розвитку окремих міст, їхніх частин та рекреаційно-ландшафтного оточення.

Суттєве скорочення об'єктно-суб'єктних матеріальних, енергетичних та людських ресурсів в рамках гуманізації архітектурного середовища передбачається здійснити за рахунок нового динамічного демоекологічного підходу як до процесу архітектурно-ландшафтної діяльності взагалі, так і до процесу планування й прогнозування режимів функціонування і проектування систем розселення місць на основі основних положень наукових засад демоекології.

Доцільність та необхідність використання такого нового динамічного підходу (як до процесу архітектурної діяльності взагалі, так і до процесу проектування систем розселення) документально-законодавчо підкріплена та закріплена низкою державно-урядових рекомендацій, положень, програм та законів (як України, так і Китаю).

Пріоритетність динамічного підходу до визначення загальнолюдських проблем архітектурно-ландшафтного спрямування особливо підкреслюється в ряді рішень ООН, зокрема, в Програмі «Сталий розвиток населених пунктів і забезпечення населення житлом» (Програма Хабітат II, Стамбул-1996), де під терміном «сталий» небезпідставно розуміється, підкреслюється та проявляється складова динамічно - адаптизаційного та оптимально-динамічного реагування на швидкісно-перманентні зміни сучасних умов розвитку цивілізації на сучасному етапі, що характеризується виявленням цілої низки кризових явищ, зокрема, як у сфері гуманізації та екологізації архітектурно-житлового середовища взагалі, так і у сфері гуманізації та екологізації соціально-адаптованого архітектурно-ландшафтного середовища.

Загальною теоретичною базою досліджень, пов'язаних з динамічним підходом до гуманізації та екологізації архітектурного середовища взагалі, – та, зокрема, архітектурно-ландшафтного середовища Китаю, – є фундаментально-дослідницькі положення, гіпотези та висновки в таких суміжних областях знань, як: загальна економіка, архітектурна ландшафтна економіка, дослідження в галузі інформаційних технологій, зокрема, інформаційних технологій в Архітектурі, ландшафтній архітектурі, а також – у галузі архітектурно-ландшафтного інжинірингу, менеджменту та маркетингу взагалі та, зокрема, у галузі інжинірингу, менеджменту та маркетингу архітектурного-середовищного, містобудівного та динамічного архітектурно-демоекосистемного спрямування Китаю; сюди також відносяться: ергономіка, кваліметрія, соціологія, архітектурна соціологія, загальна екологія, архітектурно-містобудівна екологія, організація та управляння в архітектурній демоекологічній діяльності тощо.

Окрім того, концептуальною, загально-теоретичною та функціонально-прикладною базою досліджень, прямо чи побічно пов'язаних з динамічним,

динаміко-ергономічним та динаміко-кваліметричним підходом до гуманізації та екологізації архітектурного середовища взагалі, – та, зокрема, ландшафтно-рекреційного архітектурного середовища, – є фундаментально-дослідницькі положення, гіпотези та висновки наукових робот цілої низки вчених, серед яких праці: Азгальдова Г.Г, Білоконя Ю.М., Вадімова В.М., Дьоміна М.М., Ксеневича М.Я., Куцевича В.В., Тімохіна В.О., Товбича В.В., Сисойлова М.В., Осітнянка А.П., Фільварова Г.І., Фоміна І.О., Черкеса Б.С., Шилова Е.Й., Штолька В.Г., Яблонської Г.Д., та багатьох інших.

Метою роботи є обґрунтування та розробка теоретичних основ щодо особливостей використання динамічно-демоекологічного підходу в умовах Китаю (на прикладі провинції Ан Хон).

Основні задачі досліджень:

1) Виявлення та аналіз сучасного стану загальнотеоретичних тенденцій щодо проявлення домінуючих методик демоекології у світовій архітектурній теорії та практиці.

2) Визначення ролі та місця самостійного наукового напрямку «Динамічне проектування систем розселення Китаю», а також – сфери наукових інтересів цього напрямку в межах прикладного аспекту досліджень.

3) Сформування загальнометодологічних основ Концепції динамічного проектування систем розселення Китаю – як природної частини Концепції динамічного розвитку та гуманізації житлового архітектурного середовища Китаю.

4) Розробка та визначення теоретично-понятійного апарату динамічного проектування систем розселення Китаю – як самостійного напрямку архітектурно-динамічної наукової дослідницької діяльності.

5) Обґрунтування та розробка теоретичних основ методики динамічного проектування систем розселення Китаю.

6) Визначення місця, ролі, меж та структури методики динамічного проектування систем розселення Китаю – як окремого напрямку наукових досліджень в архітектурній галузі.

7) Запропонувати основні засади математичної моделі динамічної системи з проектування систем розселення Китаю: ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

8) Визначити основні гіпотези, аксіоми, принципи, закони та головні положення щодо комбінаторики прояву динамічно-системного підходу до процесу проектування систем розселення Китаю – в рамках динаміки розвитку ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

9) Визначити найбільш актуальні шляхи і головні завдання щодо розвитку процесу та методики динамічного проектування систем розселення

Китаю, а також – перспективи їхнього подальшого розвитку – в рамках дослідження перспектив розвитку динамічної ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

10) Впровадження результатів наукових досліджень, – виконаних в межах побудови ієрархічної ДР-системи архітектурної діяльності «Розселення» та цілеспрямовано-практичного проявлення методики проектування систем розселення Китаю на її основі, – у сферу теоретичної, практичної та наукової архітектурної діяльності Китаю, зокрема, в рамках співдружнього співробітництва та на засадах функціонування з Українськими науковими архітектурно-дослідними установами..

Об'єкт дослідження – динамічна система архітектурної діяльності з проектування систем розселення Китаю: ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

Предмет дослідження – методика динамічного проектування систем розселення Китаю, що проявляється на основі динамічного функціонування ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

Межі дослідження – архітектурне середовище Китаю, зокрема, архітектурно-демоекологічне середовище Китаю на прикладі провінції Чу-Сунь.

Основні принципи та засади дослідження: динаміка розвитку архітектурного середовища Китаю, динаміка розвитку архітектурно-демоекологічного середовища Китаю, перспективи та динамізм розвитку методики динамічного проектування систем розселення Китаю на основі динамічного функціонування ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

Методологія дослідження – методи системного та комбінаторного аналізу, методи структурно-функціонального аналізу, математичні методи дослідження динаміки прояву архітектурних процесів (структурно-логічні, оптимізаційні, прогностичні, релятивістські тощо), методи порівняльного аналізу як методи функціонально-подібних аналогій (на основі аналогій протікання фізичних та соціальних процесів) тощо.

Практична цінність отриманих результатів – полягає у створенні концептуальної та науково-методичної бази щодо створення підстав та принципової можливості досягнення ефекту значного прискорення процесу проектування систем розселення Китаю – з одночасною адаптацією до сучасних умов реальності та динамічно-адекватним відгуком на зовнішні динамічні зміни обставин, подій та явищ в оточуючому архітектурному середовищі Китаю – на основі реалізації загально-прикладної методології та архітектурно-будівельної специфіки проявлення теоретичних основ

розробленої автором динамічної системи проектування систем розселення Китаю: ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація», з частковою опробацією в рамках та на засадах функціонування НДІТАМД м. Київ.

Наукова новизна роботи – полягає:

1) У систематизації напрямків та численних розгалужень процесу архітектурно-планувальної діяльності за ознакою динаміки, динамізму та динамічності її прояву – в рамках створення Концепції гармонізації демоекологічного архітектурного середовища Китаю.

2) В теоретичному обґрунтуванні Концепції динамічного проектування систем розселення Китаю – як напрямку наукових досліджень в архітектурно-містобудівній галузі.

3) У створенні науково-теоретичної Концепції гармонізації демоекологічного архітектурно-містобудівного середовища Китаю, а також – у розробці функціонально-структурного каркасу напрямку «динамічне проектування систем розселення Китаю» та визначення основних складових його спрямування і першочергової реалізації, зокрема, в межах очікуваних перспектив подальшого розвитку.

4) В структурно-логічному, концептуально-методологічному та функціонально-методичному обґрунтуванні та створенні теоретичних основ і засад динамічного проектування систем розселення Китаю на основі розробленої автором ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

5) У цілеспрямованій розробці концептуально-формалізованих моделей різних ієрархічних рівнів та підрівнів динамічної ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація».

6) У розробці загальних засад математичної моделі динамічної ДІМК-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація», що є математичною основою та обгрунтуванням методики динамічного проектування систем розселення Китаю.

7) У формуванні основних гіпотез, аксіом, положень, принципів розвитку динамічної ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація», що є методологічною та фундаментально-філософською основою методики динамічного проектування систем розселення Китаю.

8) У визначенні та обґрунтуванні основних одиниць виміру динамічних показників, функцій та параметрів динамічної ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація», що є практико-визначальною та практично-фундаментальною основою методики динамічного проектування систем розселення Китаю.

9) У концептуальному визначенні щодо можливостей подальшого розвитку, розширення та поглиблення розробленої автором динамічної ДГ-системи архітектурно-планувальної діяльності «Гармонізація.

11) У розробці концептуальної, функціональної та основних засад математичної моделі цільового критерію ефективності архітектурної діяльності архітектурно-демоекосистемного спрямування – в межах та на засадах застосування методики динамічного проектування систем розселення Китаю.

12) У формулюванні та визначенні процесу проектування систем розселення Китаю – як ієрархічно-динамічної системи, що безперервно та перманентно розвивається у просторі та часі, визначаючи безперервно-перманентне коло підстав та можливостей щодо досягнення ефекту значного прискорення процесу гармонізації архітектурно-демоекосистемного середовища – з одночасною адаптацією до сучасних умов реальності та динамічно-адекватним відгуком на зовнішні динамічні зміни обставин, подій та явищ в оточуючому архітектурному середовищі, зокрема, в оточуючому архітектурно-демоекологічному середовищі Китаю.

Література:

1. Білоконь Ю.М. Методологічні аспекти регіонального планування на принципах еволюціонізму/ Досвід та перспективи розвитку міст України. Вип.4. – К.: Діпроміcто, 2003.- С.27-45.
2. Габрель М.М. Просторова організація містобудівних систем. – К.: «А.С.С.», 2004.- 400с.
3. Демин Н.М. Управление развитием градостроительных систем.– К.: Будівельник, 1991.- 185с.
4. Ксеневич М.Я. Містобудівні основи сталого розвитку міста Києва.– Голов. Управління містобудування та архітектури м. Києва. К.: ДН ДПІ, УАА, ін-т Урбаністики у м. Києві, 2002.- 170с.
5. Сысойлов Н.В. Городская среда как компонент искусственной экологической системы населения/ Комплексний розвиток житлового середовища. Спецвипуск. – К.: КИЇВЗНДІЕП, 2006.- С.91-97.
6. Тімохін В.О. Проблеми і шляхи гармонізації міського розвитку/ Строительство, материаловедение, машиностроение. Сб.научн.тр. Вып. 32, ч.2 «Архитектура». – Днепропетровск.: ПГАСА, 2004.- С.37-42.
7. Тімохін В.О. Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування. – Київ-Умань: Уманське ВПП, 2008.- 628с.
8. Товбич В.В., Сисойлов М.В. Архітектура: Мистецтво та Наука (Том 1: Становлення та розвиток процесів і явищ Архітектури). – Дніпропетровськ.: Свідлер, 2007.- 1020с.

9. Яблонская А.Д. Архитектурная экономика. Проблемы, задачи, приемы//наук.-техн.зб. «Сучасні проблеми архітектури та містобудування», вип..№17, К.:КНУБА, 2007.– С.14-20.
10. Товбич В.В.. Методологічні основи формування і розвитку архітектурної діяльності. [Текст]: Дис... д-ра архитектури: 18.00.01 /Товбич Валерій Васльович ; - К., 2014. - 429 с.

Аннотация

Статья посвящена обоснованию теоретических основ особенностей использования динамического демоэкологического подхода в условиях экстримальных (максимальных) показателей Китая.

Ключевые слова: демоэкология, динамическое проектирование, расселение.

Annotation

The article is devoted to the justification of the theoretical foundations of the dynamic features of the use demoekologicheskogo approach in extreme conditions (maximum) performance of China.

Keywords: demoekologiya, dynamic design, the resettlement.

УДК 711.434

**А.Г. Пестрикова - Орион**
*доцент кафедры архитектурного проектирования и дизайна ПГАСА*

## АНАЛИЗ ФОРМИРОВАНИЯ И ЭТАПОВ РАЗВИТИЯ ЕКАТЕРИНОСЛАВСКОГО ПРОСПЕКТА (ПРОСПЕКТА КАРЛА МАРКСА), КАК ОСНОВНОГО ГРАДООБРАЗУЮЩЕГО ЭЛЕМЕНТА ДНЕПРОПЕТРОВСКА (БЫВШЕГО ЕКАТЕРИНОСЛАВА)

Аннотация: в статье проведён градостроительный и историко-архитектурный анализ исторического центра Днепропетровска (бывшего Екатеринослава) и его главной композиционной оси - проспекта Карла Маркса (Екатеринославского проспекта), а также прилегающих к нему кварталов и площадей.

Ключевые слова: исторический центр, историко-культурный, природно-ландшафтный потенциал, городская среда, этапы историко- архитектурного развития.